

A partszakadék fölött barlangok voltak és barlangokban tűz mellett férfiak követ törtek. Ezek az emberek másformák voltak, mint az ősemberek. Ősemberek voltak ők is, de szőkék és fehérbőrűek. Az egyik barlang tetőjéről valami üstféle lógott lefelé. Az üst fém-ből volt, ami mindenesetre elég anakronisztikus a kőkorszakban. Még csodálatosabb, hogy három férfi guggolva nézegetett egy diónagy-ságu zöld valamit. A csodálatos jószág malachit volt, amelyből a következő napok folyamán embereim rezet olvasztottak és rézbaltát csináltak. Almomban egyszerre átugrotam a kulturának ezeresztendősi periódusát.

Egy pillanatra felillant bennem, hogy ezek a germánok ősei, akik majdan elindulnak a római birodalom megdöntésére, de a vitatkozó én megint felülkerekedett bennem és megértette velem, hogy ez geográfiai, archeológiai és történelmi képtelenség. Ezért elhatároztam azt is, hogy nem írom meg ennek az ősembernek a regényét, mert nem vállalhatom a felelősséget ilyen képtelenségekért.

De hát akkor hol vagyok tulajdonképpen?

Ezen a ponton lépett be Szindbád, az ezer-

egyéjszaka szindbádja a történelembe. Meztelen lábbal gázolt a dinnyeszerű gyümölcsök között és cipelte nyakán a varázslót, aki őt teherhordó állatnak használta. A varázsló akkor ült Szindbád nyakába, mikor betegséget színlelve, könyörgött neki, hogy vigye át a folyón.

De ez az álombeli Szindbád ismerte a mesét: tudta, hogy a dinnyeszerű növényből erjesztő italt fog készíteni és ha a varázsló iszik belőle és megrészezszi tőle, akkor leveti magáról és összezuzza a fejét.

Ezért Szindbád egy cseppet sem aggódott. Ellenkezőleg nagyon jókedvű volt és még tán-colt volna is, ha nem lett volna nyakában az eleven kolonc.

Volt még az álomban egy egyszerű ló, egy sokszorosan kanyargó szerpentin-ut és egy első gimnazista diák, aki nem értette meg számtankönyvnek azt a definícióját, hogy osztani annyit tesz, mint megfordítva szorozni, vagyis megállapítani azt, hogy a szorzandó hány-szor foglaltatik a szorzatban. En aludtam és álmodtam, de ez a szerencsétlen kisdíák emiatt nem tudott elaludni...

Szeged lakásépítkezése a háboru után,

vagy

miért hozunk a városi közgyűlésen határozatokat

A félesztendő óta érdemleges városi közgyűléssel először foglalkozó rendes közgyűléshez interpellációt terjesztettem elő, a város vezetőségének emlékeztetőbe idézve — többek között — a két év előtt, 1928 január 25-ikén hozott ama közgyűlési határozatot, amely imperative kimondotta, hogy »a jövőben minden évben a város ötven kislakást építtessen és az erre a célra szükséges összeget a költségvetés keretében állítsa be.«

A város polgármesterének az ugynevezett »kisgyűlés« elé ezen interpellációra irt válasza szerint »1928. év január havától kezdődőleg a város összesen 125 lakást épített, melyek között 4 az ötszobás, 15 a négy-szobás és 24 a háromszobás lakások száma. Meg kell jegyezni, hogy ezen számadatok magukban foglalják a most még építés alatt álló Kossuth Lajos-sugárúti kétemeletes bérház és a Kálvária sor 16. szám alatt szintén ezidőszertint épülő kétemeletes első határozottan kislakásos jellegű városi épületben elhelyezett összesen 20 darab egyszobás, 36 darab kétszobás, 2 háromszobás és 1 ötszobás lakást is.

Ha a dr. Jung Sándor kerületi orvosnak a város tanácsának megbízásából összeállított és irányadónak tekintendő hiteles adatokat nézzük, ama megdöbbentő kép tárul elénk, hogy a város belföldi területén 1928 elején mintegy háromezer-kettő-száz, emberek által zsúfoltan lakott, egészségtelen, nedves oly lakás talál-tatott, melyek — és itt a kerületi orvos urnak nyomtatásban megjelent kijelentéseit idézem —, »mint a közegészségügyre oly káro-san ható tényezőnek nem csupán megszüntetése, hanem megelőzése is a közhatalóság gondoskodásának tárgyát kell, hogy képezze.«

Kérdem ezek után, vajjon a polgármester ur válaszában megnevezett összesen 125 lakás között van-e csak egyetlenegy is, amely a tűrhetetlen állapotok között élő családok valamelyikének jutott volna?

Megcáfolhatatlanul kell kijelentenem, hogy ma is változatlanul fennállnak a két év előtti trózkatos hatósági megállapítások. Ezen nyomorúságos helyzetre a rendelkezésre álló minden világítástechnikai eszközzel rávilágítani, nemcsak a magam, hanem ezen város minden, a közgyűlésen helyet foglaló hivatott tényezőnek elsőrendű kötelessége volna. Egy költségmentes helybeli tanulmányutra invitálom mindazokat, akik a nyomor, a nélkülözés és a fürtelemben élők mindennapi életének megismerésére lelkileg elég erőseknek és Embereknek érzik magukat. Szeged belső városrészeiben naponta soha sem látó, nedves, egészségtelen, a különféle fertőző betegségek: tüdőbaj, mirigy és csontgümőkór, angolkór, csuzos bántalmak és sok egyéb nyavalyát okozó, a jövő generációt elsorvasztó otthonok

megtekintésére szenteli nek, kérem csak néhány órát...

Elsősorban a város felelős vezető tényezőit hívom fel erre.

Nem hiszem, hogy ezek láttán oly javaslat kerülhetett volna az ujszülő »kisgyűlés« elé, mely előkelő gesztussal, — minden válasz nélkül hagyva ama kérdésemet; miért nem illesztették be a folyó évi költségvetésbe a határozatilag elrendelt ötven kislakás építési költségét —, szó szerint a következőket mondja:

»A kisgyűlés az interpellációt és a város polgármesterének az abban foglaltakra adott válaszát a közgyűlésnek bemutatja és javasolja, mondja ki a közgyűlés, hogy a jelen-tést tudomásul veszi,

továbbá, hogy a jövőben nem kívánja, (?) hogy minden évben 50 kislakás építésére már a költségvetés keretében condoskodás törvényét, mert a város közönsége ezideig az eddigi bérházak és kislakások építésével a lakásokat kellő mértékben (?) szaporította.«

Nem akarom hinni, hogy a most szerdán összeülő városi rendes közgyűlés ezen kisgyűlési javaslatot magáévá tenné. Hiszen ez azt jelentené, hogy a város mintegy tízezer lakosának ezidőszertinti sorsával egyáltalán nem kíván többé törődni. Azt jelentené, hogy egy előzetes alapos felkészültség után végre kiküzdött 1928. évi közgyűlési határozatot minimális évi ötven városi kislakás építésének elrendelését az első gyenge próbaév után, azok után, hogy a fennálló határozatnak érvényt se szereztek azzal, hogy a folyó 1930. évi költségvetésbe a kislakás építéséhez szükséges összeget beillesztették volna, — egyszerűen és radikálisan, egyetlen mestervágással úgy kívánják a közgyűléssel elintéztetni, hogy a jövőben nem kívánja még az évi minimális 50 kislakás építését sem. — De egyúttal azt is jelentené ez, hogy a 70.000 hold földdel rendelkező város, mint munkaadó sem óhajt a napról-napra fokozódó munkanélküliségen intenzívebb építkezés révén kellően cny-

**AMIG ŐN ALSZIK
A
DARMOL
DOLGOZIK**

Csokoládés hashajtó. Enyhe, gyors, biztos. Egy próbacsomagolás 14 fillért, meggyőzi Önt erről!

hitni és az elsorvasztott ipar, kereskedelem, sok-sok munkás kezére járni, az S. O. S. vészjeladás idejében, sem az őnmaga: a város közönségének segítségére sietni, hanem ellenkezőleg oly határozatot ajánl, mellyel antiszociális, társadalomellenes jellegével kirívó példát statuálna.

Nem mulaszthatom el ezalkalommal törvényhatósági bizottsági tagtársaimnak figyelmébe ajánlani, hogy az ország második városának, Szegednek, a többi magyar városnak példával szolgáló lakásépítési politikát kellene folytatnia.

Mily fényes építkezési adatokkal szolgálhat nekünk ezzel szemben a külföld? Ezuttal csakis a szintén leigázott Németország és Ausztria háboru utáni lakásépítési politikájára hivatkozom. A legutóbbi napokban előzékenyen rendelkezéseimre bocsátott hiteles adatok szerint a városok közpénzekből, tehát községi kölcsönökből, az állam által nyújtott birodalmi és országos építkezési jelzálogkölcsönökből, a kormány lakásépítő alapja, városi közhasznú lakásépítő szövetkezesek, városi közüzemek pénzéből, Wienben a lakásépítéskor jövedelmekből stb. nagyarányú építkezési tevékenységet fejtenek ki mind a mai napig.

Breslau, 600.000 lakosú városban a háboru után eddig 15.058 lakás épült, melyekből 50 százalék a kétszobás. Az 1928. évben egyedül 3307 lakás épült, 1929 januártól 1930 februárig 3850 lakás.

Dresden városában, 1914-ben 552.000, 1930. évben 630.000 lakossal, közpénzekből a háboru után 21.113 lakás épült; ezekből csak 1928. évben 4805, 1929-ben 5686.

Nürnbergben (1914-ben 333.000, most 414 ezer lakossal) ugyancsak közpénzen 13.150 lakás épült a háboru után 1928. év végéig. Ebből 1927. évben 2194, 1928-ban pedig 2422 a felépített új lakások száma.

Aachenben, amely város 1914 óta a mai napig változatlanul 156.000-re teszi lakosai számát, 1920. évtől 1927-ig közpénzen összesen 2217 lakás épült fel. Ebből 1926-ra 513, 1927-re 651 lakás esik. Aachenben ezen építkezésekre fordított pénzáldozatról is beszámolhatok. 1926-ban mintegy 7 és félmillió pengő, 1927-ben pedig 8 és háromnegyedmillió pengő volt a lakásépítésre fordított kiadás a város pénztárából.

Mindezeket méreteiben felülmúlja az egész világ figyelmét magára vont osztrák fővárosi: wien lakásépítő tevékenység, mely a háboru utáni 1927. évig a csak 1928. év végére kontemplált 25.000 lakás helyett 30.000 egészséges, megfizethető, olcsó lakást állított elő a széles néprétegek számára és 1932-ig összesen 44.000 kész lakást fog a közönség rendelkezésére bocsátani.

Ezzel szemben Szegeden, a 130.000-nél nagyobb lakossámmal bíró városban városi bér-lakások építésére, beszerzett adataim előt 1922-ben 230.000 pengő, 1923-ban 320.000 pengő, 1924—25-ben 440.000 pengő, 1926—27-ben 740.000 pengő, 1928-ban 875.000 pengő, 1929-ben 780.000 pengő, 1929—30-ban pedig 803 ezer, összesen 4.600.000 pengő fordított. A háboru előtt emelt és a város által megvett épü-

**A Délmagyarország kölcsönkönyvtárában
a legnagyobb magyar és külföldi írók
legjobb könyveit olvashatja**

Előfizetési díj egy óra 1 pengő, lisztviselőknél 80, munkásoknak heti 16 fillér.